

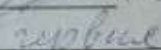

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів і банківської справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

 / Сержанов В.В. /

«» 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

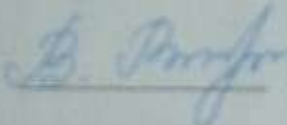
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ГРАМОТНІСТЬ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма	Фінанси і кредит / Митна справа та оціночна діяльність
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансово-економічна грамотність» для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 Управління і адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітніх програм «Фінанси і кредит» в «Митна справа та оціночна діяльність».

Розробник: Мінкович В.Т., старший викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів і банківської справи протокол № 11 від «20» травня 2021 р.

Завідувач кафедри фінансів і банківської справи Варшаба В.І.

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету протокол № 6 від «01» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Шуліко А.О.

© Мінкович В.Т., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 5 аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2	3-й	4-й
	Лекції:	
	24 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	20 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Фінансово-економічна грамотність**» є формування у студентів системи знань щодо закономірностей функціонування національної економіки, ролі фінансів у розвитку ринкових відносин, структури ланок фінансової системи держави та основних взаємозв'язків між ними, засад бюджетного устрою й принципів побудови бюджетної системи, джерел формування доходів бюджету та напрямів фінансування видатків, економічної природи податків та страхування, правил управління особистими фінансами, змісту фінансової безпеки на національному та індивідуальному рівнях, форм та видів фінансового шахрайства; формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного володіння практикою використання сучасних фінансових послуг та інструментів й формування особистої фінансової культури, розуміння сутності основних економічних процесів, а також навичок аналізу ефективності фінансових інструментів.

Відповідно до освітніх програм «**Фінанси і кредит**» й «**Митна справа та оціночна діяльність**», вивчення дисципліни «**Фінансово-економічна грамотність**» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

К. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування, митної справи та оціночної діяльності та у процесі навчання, що передбачає застосування окремих

методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та парабанківська системи, страхування).

ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ФК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Фінансово-економічна грамотність» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.1. Правознавство.

ОК 1.4. Теорія ймовірностей і математична статистика.

ОК 1.5. Історія економіки та економічної думки.

ОК 1.7. Інформатика.

ОК 1.10. Економіко-математичні методи та моделі.

ОК 2.1. Вступ до спеціальності: фінанси, банківська справа та страхування.

ОК 2.2. Історія фінансів і фінансової науки.

ОК 1.9. Політична економія.

ОК 2.3. Регіональна економіка.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітніх програм «Фінанси і кредит» й «Митна справа та оціночна діяльність», вивчення навчальної дисципліни «Фінансово-економічна грамотність» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	ПР01
Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	ПР02
Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.	ПР03
Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	ПР04
Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР07
Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	ПР10
Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	ПР14
Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	ПР16
Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.	ПР17
Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	ПР21
Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Фінансово-економічна грамотність»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати та розуміти такі економічні категорії як фінанси, гроші, фінансові інструменти, бюджет, податки, страхування, фінансові послуги, фінансова грамотність, фінансова безпека, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між фінансовими процесами на різних рівнях економічних систем.	ПР01
Знати і розуміти теоретичні основи фінансової науки, особливості функціонування різних типів економічних систем і фінансової системи держави та роль фінансово-економічної грамотності населення у їх ефективному розвитку.	ПР02
Визначати особливості функціонування сучасних економічних та фінансових систем і склад їх структури в різних державах світу.	ПР03

Знати і розуміти механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, ринку фінансових послуг та страхування, фінансів домогосподарств і принципи управління особистими фінансами.	ПР04
Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання фінансової діяльності, формування ефективної економічної політики держави, формування ефективної фінансової екосистеми.	ПР07
Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову та статистичну інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансової системи держави в цілому та її складових зокрема, правильно інтерпретувати їх зміст, пояснювати їх вплив на явища і процеси в економічній системі.	ПР10
Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик вітчизняної фінансової системи та вітчизняної економічної політики, а також особливостей поведінки суб'єктів фінансових відносин.	ПР14
Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань в економічній та фінансовій сфері, та змістовно інтерпретувати отримані результати (вміти враховувати фактор часу при оцінюванні вартості грошей, правильно приймати фінансові рішення та ефективно управляти особистими фінансовими ресурсами).	ПР16
Визначати та планувати можливості безперервного підвищення власного рівня фінансово-економічної грамотності та особистого професійного розвитку у сфері фінансового консалтингу.	ПР17
Розуміти сучасні вимоги до діяльності широкого спектру фахівців з фінансів, банківської справи та страхування (та фінансових консультантів зокрема), зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	ПР21
Знати основні (загальні) права та обов'язки суб'єктів фінансових відносин, знати нормативно-правове забезпечення, що регулює фінансову діяльність в Україні, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Фінансово-економічна грамотність» є:

- ✓ експрес-опитування, обговорення дискусійних питань;
- ✓ індивідуальні пошукові роботи (реферати, есе, тощо);
- ✓ мультимедійні презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- ✓ практичні завдання;
- ✓ тестування;
- ✓ презентації та виступи на наукових заходах;
- ✓ інші види індивідуальних та групових завдань;
- ✓ залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студентів з навчальної дисципліни

«Фінансово-економічна грамотність» здійснюється відповідно до графіка:

Модуль	
Поточний контроль за змістовий модуль 1	Поточний контроль за змістовий модуль 2
Підсумковий контроль за модуль : залік	

Протягом семестру студенти вивчають один модуль з дисципліни. Модуль складається з двох змістових модулів. Після виконання кожного змістового модуля (лекції та практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- оцінювання систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- оцінювання якості виконання студентом самостійної роботи;
- оцінювання якості виконання підсумкових модульних контрольних робіт.

Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни «Фінансово-економічна грамотність» становить від 0 до 100 балів і складає середнє арифметичне балів за два змістових модулі, кожен із яких оцінюється від 0 до 100 балів.

Оцінювання систематичності та активності роботи студента протягом семестру

Систематичність та активність роботи студента оцінюється за 10-ти бальною шкалою (0,1,2,...,10). Якщо протягом семестру студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання якості виконання самостійної роботи студентом

Виконання самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Фінансово-економічна грамотність» полягає в опануванні теоретичного матеріалу дисципліни (опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу, поглиблене ознайомлення з сучасними інформаційними джерелами на відповідну тематику та пошук додаткової актуальної інформації, опрацювання та підготовка огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей на фінансово-економічну тематику, підготовка до практичних занять, виконання індивідуальних пошукових робіт (рефератів, есе, тощо), створення та представлення мультимедійних презентацій, систематизація вивченого матеріалу перед заліком, тощо) та виконанні практичних завдань.

Як засіб контролю застосовуються такі форми: експрес-опитування, участь в обговоренні дискусійних питань, усне опитування, тестування, виконання індивідуальних пошукових робіт (рефератів, есе, тощо), практичні завдання. Практичні завдання містять завдання, що спрямовані на визначення рівня володіння студентом теоретичним матеріалом та відпрацювання ним методик розрахунку та аналізу економічних та фінансових показників з відповідної тематики.

Сумарна кількість балів за виконання самостійної роботи складає 40 балів.

1. Усне опитування, тестування, участь в обговоренні дискусійних питань, індивідуальні пошукові роботи (реферати, есе, тощо) та мультимедійні презентації виконаних завдань та досліджень оцінюються у межах від 0 до 30 балів.

2. Максимальна кількість балів за виконання практичних завдань становить 10 балів.

Студент, який має здобутки в науковій та дослідній роботі в межах навчальної дисципліни має право бути звільненим від виконання передбачених робочою програмою видів самостійної роботи з отриманням додаткових балів, зокрема:

30 балів: призер предметної олімпіади, конкурсу наукових та студентських робіт міжнародного та всеукраїнського рівня, автор (співавтор) статті у фаховому виданні;

20 балів: призер предметної олімпіади, конкурсу наукових студентських робіт регіонального рівня, автор (співавтор) статті, тез доповіді;

10 балів: призер університетських предметних олімпіад, конкурсів наукових студентських робіт, учасник науково-практичних конференцій різних рівнів тощо.

Оцінювання якості виконання підсумкових модульних контрольних робіт

Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін згідно оголошеного розкладу здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової модульної контрольної роботи, виконання якої оцінюється у межах від 0 до 50 балів. Якщо з об'єктивних поважних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Студенти, які у результаті поточного оцінювання отримали 60 та більше балів, мають право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в залікову відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Якщо студент хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він повинен складати усний залік.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів (оцінка «FX»), зобов'язані складати усний залік з дисципліни. У разі, коли відповідь студента під час усного заліку оцінена в менш ніж 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 0-34 бали (оцінка «F») зобов'язані до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити свою оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання студент до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Незалежно від того, чи студент складає залік у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на заліку, тобто, виходячи зі 100 балів (результати поточного контролю не враховуються), але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота № 1	Сума балів
T1	T2	T3	T4	50	100
10	10	15	15		

T1, T2, ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота № 2	Сума балів
T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	10	10	10	10	5		

T5, T6, ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Активність, систематичність, участь в обговоренні дискусійних питань на лекційних та практичних заняттях	20	10	20	10
Експрес-опитування	5	5	5	5
Тестування	2	10	2	10
Індивідуальні пошукові роботи (реферати, есе, тощо) та мультимедійні презентації виконаних завдань та досліджень	1	15	1	15
Практичні завдання	2	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	-	100	-	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

У визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової модульної контрольної роботи, яка оцінюється у межах від 0 до 50 балів. До кожного варіанта модульної контрольної роботи входять наступні види типових завдань:

1. Дайте визначення відповідного терміну (2 по 5 балів).
2. Розкрийте сутність питання (2 по 10 балів).
3. Поясніть, що відображає вказаний показник (5 балів).
4. Визначте правильну відповідь в тестах (5 по 1 бал).
5. Виконайте практичне завдання (10 балів)

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг, якість і правильність виконаних завдань.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Незалежно від того, чи студент складає залік у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки залік відбувається в усній формі. У визначений деканатом термін згідно оголошеного розкладу здійснюється підсумковий контроль у вигляді усного заліку, який оцінюється у межах від 0 до 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку. До кожного варіанта залікової картки входять наступні види завдань:

1. Дайте ґрунтовну відповідь на теоретичне питання (3 по 25 балів).
2. Розв'яжіть практичне завдання (25 балів).

При виставленні оцінки на підсумковому заліку враховується обсяг, якість і правильність виконаних завдань.

Залік оцінюється за 100-бальною шкалою, диференційованою шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ЄКТС.

**Критерії оцінювання знань та умінь студентів
(шкала оцінювання: національна та ECTS)**

Рейтинго- вий показник	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
90-100	5 «Відмінно»	A «Відмінно»	Високий (творчий)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить джерела інформації, використовує набуті знання та вміння в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розвиває власні обдарування й нахили.
82-89	4 «Добре»	B «Дуже добре»	Достатній (конструктивно - варіативний)	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи та задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
74-81		C «Добре»		Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження певних думок.
64-73	3 «Задовільно»	D «Задовільно»	Середній (репродуктивний)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
60-63		E «Достатньо»		Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на продуктивному рівні.
35-59	2 «Незадовільно»	FX «Незадовільно» з можливістю повторного складання	Низький (рецептивно - продуктивний)	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
0-34		F «Незадовільно» з обов'язковим повторним курсом		Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фрагментів, елементів, об'єктів.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Базові концепції економічної грамотності.

Тема № 1. Економічні системи: сутність, властивості та типи.

1. Сутність та властивості економічних систем.

2. Склад та основні елементи економічних систем.
3. Класифікація економічних систем суспільства.

Тема № 2. Особливості трансформаційних процесів в економічних системах.

1. Сутність і класифікація перехідних економічних систем.
2. Основні закономірності трансформаційних процесів.
3. Моделі трансформаційних економік та тенденції їх розвитку.

Тема № 3. Основні показники функціонування національної економіки.

1. Основні макроекономічні показники.
2. Система національних рахунків.
3. Показники зайнятості та безробіття.
4. Інфляція – сутність, причини, види, показники та соціально-економічні наслідки.

Тема № 4. Роль держави у змішаній економіці. Економічна політика та її основні види.

1. Роль та функції держави у сучасній економіці.
2. Державне регулювання економіки – його необхідність, функції та цілі.
3. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання економіки.
4. Методи державного регулювання економіки.
5. Види економічної політики держави.
6. Зміст і основні характеристики формування регіональної економіки держави.

Змістовий модуль 2. Базові концепції фінансової грамотності.

Тема № 5. Фінансова наука. Фінансові категорії.

1. Фінансова наука. Сутність і функції фінансів.
2. Фінансові ресурси і фінансові резерви.
3. Зміст фінансових категорій. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
4. Сутність, еволюція форм та функції грошей.
5. Фінансова система держави: теоретична концептуалізація та проблеми структурування.
6. Фінансова екосистема України.

Тема № 6. Бюджет та податкові фінанси.

1. Економічна сутність бюджету та його ознаки. Бюджетна система та бюджетний устрій.
2. Історичні передумови виникнення і розвитку податкових фінансів.
3. Податки як соціально-економічна категорія.
4. Сутність та організація податкової системи.

Тема № 7. Страхування як складова фінансової системи України. Базові засади вітчизняної системи соціального страхування.

1. Сутність, функції та роль страхування в ринковій економіці. Необхідність і форми страхового захисту.
2. Класифікація страхування.
3. Сутність та структура страхового ринку.
4. Страхові послуги та особливості їх реалізації.
5. Теоретичні аспекти соціального страхування та його суспільно-економічна роль.

Тема № 8. Основні види фінансових послуг та принципи функціонування ринку фінансових послуг.

1. Суть понять "фінансова послуга" та "фінансовий інструмент". Загальна характеристика їх основних видів.
2. Сутність ринку фінансових послуг та його роль у розвитку національної економіки. Фінансова інклюзія.
3. Суб'єкти ринку фінансових послуг, їх класифікація та функції.
4. Сутність, види та функції банків у економіці держави.
5. Загальна характеристика небанківських фінансово-кредитних установ.
6. Вітчизняний ринок FinTech.

Тема № 9. Базові концепції фінансової грамотності. Основи управління власними фінансами.

1. Фінансова грамотність українців.
2. Характеристика доходів і витрат сім'ї. Сімейний бюджет та його планування. «Фінансова подушка безпеки».
3. Врахування фактора часу при оцінюванні вартості грошей.
4. Формування особистої фінансової культури.
5. Форми та види фінансового шахрайства.

Тема № 10. Основи концепції і стратегії економічної безпеки. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки.

1. Економічна безпека держави і місце в ній фінансової безпеки.
2. Сутність, складові та загрози фінансової безпеки держави.
3. Сутність, ризики і загрози фінансової безпеки суб'єктів господарювання.
4. Забезпечення фінансової безпеки домогосподарств.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Базові концепції економічної грамотності.												
Тема № 1. Економічні системи: сутність, властивості та типи.	7	2	1	-	-	4	9	0,5	0,5	-	-	8
Тема № 2. Особливості трансформаційних процесів в економічних системах.	7	2	1	-	-	4	9	0,5	0,5	-	-	8
Тема № 3. Основні показники функціонування	8	2	2	-	-	4	9,5	1	0,5	-	-	8

національної економіки.													
Тема № 4. Роль держави у змішаній економіці. Економічна політика та її основні види.	8	2	2	-	-	4	9,5	1	0,5	-	-	-	8
Модульний контроль № 1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	32	8	8	-	-	16	37	3	2	-	-	-	32
Змістовий модуль 2. Базові концепції фінансової грамотності.													
Тема № 5. Фінансова наука. Фінансові категорії.	7	2	1	-	-	4	8,5	0,5	-	-	-	-	8
Тема № 6. Бюджет та податкові фінанси.	10	2	2	-	-	6	9,5	1	0,5	-	-	-	8
Тема № 7. Страхування як складова фінансової системи України. Базові засади вітчизняної системи соціального страхування.	8	2	2	-	-	4	9,5	1	0,5	-	-	-	8
Тема № 8. Основні види фінансових послуг та принципи функціонування ринку фінансових послуг.	12	4	2	-	-	6	9,5	1	0,5	-	-	-	8
Тема № 9. Базові концепції фінансової грамотності. Основи управління власними фінансами.	12	4	2	-	-	6	9,5	1	0,5	-	-	-	8
Тема № 10. Основи концепції і стратегії економічної безпеки. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки.	7	2	1	-	-	4	6,5	0,5	-	-	-	-	6
Модульний контроль № 2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	58	16	12	-	-	30	53	5	2	-	-	-	46
РАЗОМ	90	24	20	-	-	46	90	8	4	-	-	-	78

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема № 1. Економічні системи: сутність, властивості та типи.	1	0,5
2	Тема № 2. Особливості трансформаційних процесів в економічних системах.	1	0,5
3	Тема № 3. Основні показники функціонування національної економіки.	2	0,5

4	Тема № 4. Роль держави у змішаній економіці. Економічна політика та її основні види.	2	0,5
5	Модульна контрольна робота №1	2	-
6	Тема № 5. Фінансова наука. Фінансові категорії.	1	-
7	Тема № 6. Бюджет та податкові фінанси.	2	0,5
8	Тема № 7. Страхування як складова фінансової системи України. Базові засади вітчизняної системи соціального страхування.	2	0,5
9	Тема № 8. Основні види фінансових послуг та принципи функціонування ринку фінансових послуг.	2	0,5
10	Тема № 9. Базові концепції фінансової грамотності. Основи управління власними фінансами.	2	0,5
11	Тема № 10. Основи концепції і стратегії економічної безпеки. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки.	1	-
12	Модульна контрольна робота №2	2	-
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема № 1. Економічні системи: сутність, властивості та типи.	4	8
2	Тема № 2. Особливості трансформаційних процесів в економічних системах.	4	8
3	Тема № 3. Основні показники функціонування національної економіки.	4	8
4	Тема № 4. Роль держави у змішаній економіці. Економічна політика та її основні види.	4	8
5	Тема № 5. Фінансова наука. Фінансові категорії.	4	8
6	Тема № 6. Бюджет та податкові фінанси.	6	8
7	Тема № 7. Страхування як складова фінансової системи України. Базові засади вітчизняної системи соціального страхування.	4	8
8	Тема № 8. Основні види фінансових послуг та принципи функціонування ринку фінансових послуг.	6	8
9	Тема № 9. Базові концепції фінансової грамотності. Основи управління власними фінансами.	6	8
10	Тема № 10. Основи концепції і стратегії економічної безпеки. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки.	4	6
Разом		46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Фінансово-економічна грамотність»:

- ✓ комплект мультимедійного обладнання;
- ✓ комп'ютерний клас з базовим системним програмним забезпеченням та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі;
- ✓ віртуальне навчальне середовище Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Андрущенко В.Л. Податкова система: Навчальний посібник. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. – К.: "Центр учбової літератури", 2015. – 416 с.
2. Бондаренко Н. Стратегія фінансової грамотності: версія 1.0. Національний банк України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_fingramotnisti_NBU_pr.pdf?v=4.
3. Бюджетний кодекс України. Закон від 8 липня 2010 року №2456-VI. З усіма актуальними змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Податкова система: Навчальний посібник. Л.П. Сідельникова, Н.М. Костіна. – Київ: Ліра-К, 2013. – 604 с. – 2-ге видання, перероб. і доп.
5. Податковий кодекс України. Закон від 2 грудня 2010 року №2755-VI. З усіма актуальними змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
7. Стратегія Національного банку України, 2018-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU_2018-2020.pdf?v=4.
8. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 350 с.
9. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч. 1. Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. – Київ : Видавничий дім "Кондор", 2017. – 1024 с.
10. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч. 2. Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за ред. О. Б. Жихор; рец. : О. М. Підхормий, Л. П. Сідельникова, Л. В. Шірінян. – Київ : Видавничий дім "Кондор", 2018. – 440 с.
11. Шевчук І.Л. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська. – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.

Допоміжна література

1. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні. Національний банк України. – Київ, 2020. – 28 с.
2. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: 2-ге вид. перероб. та доп. Навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, П.В. Круш, В.В. Мартиненко, М.М. Теліщук та ін. – К. : Видаництво «Центр учбової літератури», 2016. – 226 с.
3. Зятюк С. Фінансові звички студента: на що звернути увагу / С. Зятюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://24tv.ua/education/finansovi-zvichki-studenta-shho-zvernuti-uvagu_n1698955.
4. Кізима Т. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств:

аспекти взаємовпливу / Т. Кізима, О. Шаманська // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/14669/1/Шаманська%20Л%20стаття.pdf>.

5. Ковтун О.А. Механізм підвищення освітнього рівня домогосподарств у фінансовій сфері / О. А. Ковтун // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 2. – С. 297-302.

6. Ковтун О.А. Підвищення рівня фінансової грамотності як фактор активізації фінансової діяльності домогосподарств / О. А. Ковтун // Прометей. – 2012. – № 1 (37). – С. 238-242.

7. Кравчук Н. Фінансова система держави: теоретична концептуалізація та проблеми структурування / Н. Кравчук // Світ фінансів. – Випуск 3(8). – 2006. – С. 80-94.

8. Ломачинська І. А. Фінансова грамотність як основа оптимізації фінансової поведінки в умовах глобальної трансформації // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2011. – Т. 16 (Випуск 20). – С. 116-124.

9. Некрасов В. Кишеньковий бюджет. Сім кращих додатків для обліку власних фінансів та контролю витрат / Некрасов В. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/12/20/680809/>.

10. Петрівський О. Фінансова грамотність українців: бути чи не бути [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://thepage.ua/ua/experts/finansova-gramotnist-ukrayinciv-buti-chi-ne-buti>.

11. Піонтківська І. Податки у світі: навіщо нам потрібні податки та як створити ефективну систему оподаткування? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://voxukraine.org/uk/podatki-u-sviti-navishho-nam-potribni-podatki-ta-yak-stvoriti-efektivnu-sistemu-opodatkuvannya/>

12. Слав'янська Н. Підвищення фінансової грамотності: комерційний проект чи державна необхідність? / Н. Слав'янська, А. Незнамова // Вісник НБУ. – 2013. – Квітень. – С. 31-35.

13. Слобода Л. Я. Фінансова грамотність як чинник забезпечення ефективності використання банківського капіталу / Лариса Ярославівна Слобода // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 2. – С. 167-172.

14. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року – курс на сталий розвиток інновацій, кешлес та фінграмотність // Національний банк України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku--kurs-na-staliy-rozvitok-innovatsiy-keshles-ta-finansovu-gramotnist>.

15. Фінансова грамотність : навч. посібник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2013. – 311 с.

16. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; – Київ, 2019. – 272 с.

17. Юрій С. І., Кізима А. Я. Фінансова грамотність населення в діалектиці сучасних освітніх тенденцій. Фінанси України. 2012. Т. 2. С. 25. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://finukr.org.ua/docs/FU_12_02_016_uk.pdf.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України “Урядовий портал”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

2. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.treasury.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Офіційний сайт інформаційного агентства “ЛІГА:ЗАКОН”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.
8. Офіційний сайт Міністерства економіки України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.nssmc.gov.ua>.

**Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
«Фінансово-економічна грамотність»**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище ініціали)